

TNO

juni '57 no. 10 jaargang 1

contact

personeelsorgaan

The logo for TNO contact. It features the letters 'TNO' in a large, white, stylized font where the 'O' is a circle. To the right of 'TNO', the word 'contact' is written in a smaller, white, italicized serif font. The entire logo is set against a dark background.

TNO *contact*

Personeelsorgaan van de Nederlandse Organisatie voor
Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek T.N.O.
Redactieadres: Koningskade 12, (Postbus 297) Den Haag; Tel. 776090
Verschijnt maandelijks

Redactie en vormgeving: G. F. A. Driessen
Redactionele medewerkers: Mej. C. M. van Turnhout, Drs. J. Isings, Cl. van Reenen
Puzzelredacteur: A. A. Steiner
Omslagontwerp: Mevr. G. Hoogcarspel-Benschop (V.I.)
Druk: Semper Avanti N.V., Den Haag

UIT DE INHOUD

Bij het omslag:

'Destillatie', met deze foto won de
heer F. H. Jansen (Glasblazerij,
Lange Kleiweg, Rijswijk) de 4de
prijs in de groep 'TNO in de
fotografie'.

Jubilerend TNO	151
Eervolle onderscheidingen	153
Dubbel feest bij RVO	154
Afscheid Ir. A. de Mooij A.Czn.	155
Feestelijke dienstreis CIVO	156
Het jubileum en wij	157
Collectieve invaliditeitsverzekering	158
Jubileumklank uit Groningen	159
Uitslag TNO Fotowedstrijd	160
Pensioenfonds TNO	162
Wij haalden de krant er bij	163
Puzzelhoekje	164

Kopij dient uiterlijk voor de 15de van iedere maand in het bezit van de redactie te zijn

Jubilerend TNO

door de
Regering ontvangen
in het Kurhaus te Scheveningen

Om te beginnen met het hoogtepunt van de jubileumviering willen wij U in gedachte nog even meenemen naar het Kurhaus te Scheveningen, waar op 3 mei een feestelijke bijeenkomst was belegd op initiatief van de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. Ir. Fetter verwelkomde de aanwezigen in de met bloemen en palmen fraai versierde zaal. Zes ministers, nl. Mr. J. M. L. Th. Cals, Prof. Dr. J. Zijlstra, de heer H. J. Hofstra, Ir. H. B. J. Witte, de heer J. G. Suurhoff en Mr. G. Ph. Helders, gaven van hun belangstelling blijk; verder betrof de heer Fetter in zijn welkomstwoord leden van de Staten-Generaal, de Commissaris van de Koning in Zuid-Holland, de voorzitter van de Algemene Rekenkamer en de Burgemeester van Den Haag.

Minister Cals begon zijn rede met vast te stellen, dat voor de wetenschap, die haar leeftijd niet met jaren maar met eeuwen meet, een 25-jarig bestaan op zichzelf geen bijzonder gedenkwaardig feit is. In onze eeuw echter is het tempo van de ontwikkeling zo versneld, dat daarin méér geschiedenis is gemaakt, ook op het terrein van de wetenschap, dan vroeger in verscheidene eeuwen. Maar nu worden wij ons ook bewust, dat een eenzijdige ontwikkeling van natuur- en technische wetenschappen en van op materiële welvaart gerichte toepassingen tot ontwrichting kan leiden. De mens is geneigd, zich te vergapen aan de 'wonderen der techniek' en aan de rijkdom die deze

brengt, en te licht vergeet menigeen, dat **de mens** belangrijker is dan het bezit van vele goederen. Iedere ontwikkeling van de wetenschap leidt vroeg of laat tot praktische toepassingen en deze hebben op haar beurt maatschappelijke verschuivingen tengevolge, welke nieuwe problemen oproepen, waarmee de wetenschap zich dan opnieuw dient bezig te houden. Wanneer het goed is, aldus Minister Cals, dan is de wetenschap de samenleving vooruit; dan tracht zij met haar ontledend vermogen de noden van de samenleving te voorzien en een weg naar de oplossing te vinden. Om de verloren eenheid te herstellen, doch tevens de winst van het specialisme te behouden, zal men moeten inzien, dat de behoefte van de menselijke geest aan eenheid en harmonie hoger te stellen is dan de verscheidenheid van de verschijnselen. Daarbij zou de metafysica, waarvan Aristoteles heeft gezegd dat zij boven-nuttig is, een bindend element kunnen vormen.

Rede van Minister Zijlstra

Minister Zijlstra, die hierna het woord voerde, onderstreepte nog eens, dat speciaal de kleine en middelgrote bedrijven, die zelf geen spoorwerk kunnen bekostigen, mede dank zij TNO 'bij' zijn gebleven ten opzichte van de buitenlandse concurrentie. De welvaartsstijging werd mogelijk door de grote vlucht die de techniek heeft genomen, de techniek die voortgekomen is uit de drijvende

*Prof. Dr. Ir. C. B. Biezeno,
Hoogleraar Technische
Hogeschool te Delft*

kracht van het menselijk vernuft, uit spoorwerk. De minister besloot zijn rede met vast te stellen, dat de industrie hieraan in nog sterkere mate dan voorheen steun zal moeten verlenen, omdat de ontwikkelingen die voor de deur staan (en hierbij doelde de minister niet in de laatste plaats op de toepassingen van kernenergie) zeer hoge eisen zullen stellen.

Prof. Dr. Ir. C. B. Biezeno, hoogleraar aan de Technische Hogeschool te Delft, sprak vervolgens over de verhouding van het hoger onderwijs tot TNO. De grondslag van alle wetenschappelijk onderzoek is het scherp stellen en analyseren van de problemen, het streven naar de waarheid tot de uiterste voor de menselijke geest bereikbare grens. Dit is de leidraad voor de universiteiten en hogescholen, en ook voor TNO, zo zei Prof. Biezeno onder meer.

Prof. Dr. J. N. Bakhuizen van den Brink, sprekende namens de Organisatie ZWO, zei dat welvaart niet hetzelfde is als zedelijk en geestelijk welzijn. De vragen naar de zin van leven en werken dringen zich onweerhoudbaar op en de urgentie ervan schijnt wel evenredig te zijn aan de technische ontwikkeling. Ons werk moet niet zijn wetenschap te maken, maar wel die te beoefenen, zo besloot Prof. Bakhuizen van den Brink zijn rede.

De toepassingen van de wetenschap zijn door het bedrijfsleven geaccepteerd

De president-directeur van de Algemene Kunstzijde Unie Ir. A. J. Engel stelde vast, dat het bedrijfsleven zowel aan de technische als aan de

sociologische en economische ontwikkeling grote aandacht moet besteden; de laatste aspecten zijn even belangrijk als de natuurwetenschappelijke. De toepassingen van de wetenschap zijn in deze jaren door het bedrijfsleven wel geaccepteerd, zo stelde Ir. Engel vast. Maar hoe meer men zoekt, hoe meer problemen men ontmoet en hoe meer mensen men moet hebben om die problemen te onderzoeken. Dit wordt tenslotte voor elk bedrijf te duur en daarom werken ook de grote concerns graag met TNO samen. Hij wenste, dat onze Organisatie ook in de komende 25 jaar zich zou mogen ontwikkelen, zodat ook in de toekomst vragen uit de industrie beantwoord zullen kunnen worden.

In het dankwoord, dat *Ir. Fetter* vervolgens uitsprak, memoreerde hij dat TNO zich in feite pas de laatste tien jaar goed heeft kunnen ontwikkelen. Ten aanzien van de tot dusver bereikte resultaten betrok hij alle medewerkers in de hulde, die vandaag aan TNO werd gebracht. Speciaal wees hij hierbij op de trouw, die vele medewerkers aan de dag hebben gelegd niettegenstaande verleidelijke aanbiedingen van industrie en hoger onderwijs. Hij dankte voor de waarderende woorden van de voorgaande sprekers en richtte nog een persoonlijk dankwoord tot Prof. Dr. Ir. J. Klopper en Ir. A. de Mooy, die beiden onversaagd aan TNO hebben meegebouwd en nu binnenkort hun werk zullen neerleggen. Dat dit dankwoord velen uit het hart gegrepen was, bleek uit het warme en langdurige applaus, dat het officiële deel van deze bijeenkomst afsloot. In een andere zaal van het Kurhaus recipieerde hierna ons bestuur tezamen met de beide ministers die het woord hadden gevoerd, waarbij nog menige gelukwens werd uitgesproken.

*Prof. Dr. J. Zijlstra,
Minister van Economische Zaken aan het woord*

TNO-RIDDERS

Prof. Dr. A. Polman geridderd

Tijdens de bijeenkomst in het Kurhaus te Scheveningen waarvan U elders in dit blad een verslagje kunt vinden, deed minister Cals de verheugende mededeling, dat Prof. Dr. A. Polman, Voorzitter van de Gezondheidsorganisatie TNO en van de Voedingsorganisatie TNO bij Koninklijk Besluit was benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Wij bieden hier namens alle medewerkers van TNO onze hartelijke gelukwensen aan Prof. Polman aan.

Ir. L. C. Stoutjesdijk kreeg hoge onderscheiding

Wegens verblijf in Amerika kon de heer Stoutjesdijk helaas niet aanwezig zijn bij de viering van ons jubileum in het Kurhaus. Hierdoor miste hij jammer genoeg een moment, dat ons allen zeer verheugde. Minister Cals deelde namelijk mede, dat Ir. Stoutjesdijk wegens zijn verdiensten voor ons land bij Koninklijk Besluit tot officier in de Orde van Oranje Nassau was benoemd.

Eremedaille voor de heer H. L. van Scheepen

Onze collega, de heer H. L. van Scheepen, magazijnmeester van het Rubberinstituut TNO, viel op 3 mei jl. tijdens de officiële viering van ons jubileum in het Kurhaus te Scheveningen de grote eer te beurt, uit handen van minister Cals de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau in ontvangst te mogen nemen. Wij wensen hem met deze eervolle onderscheiding van harte geluk.

De heer D. P. van Driel onderscheiden

Ter gelegenheid van de verjaardag van H.M. de Koningin ontving de heer D. P. van Driel de zilveren eremedaille behorende bij de Orde van Oranje Nassau. De heer van Driel is werkzaam bij de afdeling Gasbescherming van het Technologisch Laboratorium RVO-TNO. In 1920 trad hij in dienst van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen aan de Hembrug waarna hij in 1943 overging naar TNO.

Toast op een dubbel jubileum

Dubbel feest bij R.V.O.

Het vrijwel voltallige RVO-personeel vierde in gebouw Amicitia te 's-Gravenhage tegelijk het 25-jarig jubileum van TNO en het 10-jarig bestaan van RVO. Dit laatste was, zoals de Voorzitter van het dagelijks bestuur van RVO, Prof. G. J. Sizoo in zijn openingswoord terecht veronderstelde, de reden dat wij deze middag de voorzitter van het dagelijks bestuur der centrale organisatie TNO, Ir. Z. Th. Fetter in ons midden mochten ontvangen.

Ir. Z. Th. Fetter

In zijn toespraak schetste Ir. Fetter de ontwikkeling van TNO sinds het aannemen van de 'TNO-wet'. Vijfentwintig jaar geleden waren de daarin neergelegde principes wel tamelijk afwijkend van de opvattingen die, vooral op vele departementen, heersten ten aanzien van de organisatie van activiteiten van groot belang voor staat en maatschappij, zoals research nu eenmaal is. Tegenwoordig blijkt echter duidelijk dat zowel de wetenschappelijke wereld, de industrie als de overheid deze vorm van organisatie weten te appreciëren.

Uit de toespraak van Prof. Sizoo

Prof. Sizoo wees erop hoe belangrijk de taak van een instelling als RVO is en tevens welke typische moeilijkheid erin schuilt: men werkt aan middelen ter vernietiging, men moet voortdurend waakzaam zijn, zonder te weten of dit alles ooit nodig zal blijken en tegelijk hoopt men dat dit inderdaad niet het geval zal zijn. Maar er is althans een reden tot dankbaarheid: dat we tenminste twaalf jaar in vrede en vrijheid hebben mogen werken. *Op voorstel van Prof. Sizoo besloot men eenstemmig tot het verzenden van telegrammen aan H.M.*

de Koningin en aan Z.K.H. Prins Bernhard, met de verzekering van trouw en aanhankelijkheid en dank voor de belangstelling, die het werk van de RVO steeds van de zijde van het Kon. Huis heeft mogen ondervinden.

Het meer ernstige deel van de bijeenkomst werd nu besloten met het zingen van het Wilhelmus. Een jarige ontvangt geschenken, maar hier was het andersom. Aan de directeurs van de RVO-instituten werd het jubileum-gedenkboek overhandigd, als een symbolische uitreiking aan het gehele personeel; de werkelijke uitreiking zal nog volgen. Tevens ontving een ieder de fraaie TNO presse-papier.

Feestelijk slot

Het meer frivole deel van de middag stond onder de deskundige leiding van Ir. A. J. der Weduwen, directeur van het Technologisch Laboratorium RVO, die naar het oordeel van uw verslaggever vele kwaliteiten voor het vak van conferencier bezit. Er volgde een door eigen krachten goed in elkaar gezet programma van sketches, film- en fotoreportages, waarvan het ons vergund zij de geschiedenisles speciaal te noemen, daar deze de met zorgen beladen machtige mannen in het gestoelte der vooraanzitting het genot schonk zich enige ogenblikken genoeglijk in de schoolbanken terug te wanen.

Ongetwijfeld moet er in RVO genoeg pit zitten voor het op de been brengen van een cabaret. Wie weet, misschien eens een programma 'Van een verboden plaats'.

Het geheel werd opgeluisterd door de muziek van een selectie van de Koninklijke Militaire Kapel, die ongetwijfeld meer in de ransel heeft dan turf.

Bij het afscheid van Ir. A. de Mooij A. Czn.

Wanneer met ingang van 1 juni 1957 Ir. de Mooij zal treden uit de kring der actieve TNO-werkers, dan verdwijnt daardoor een volkomen enige figuur uit ons midden.

Enig niet, omdat hij zich heeft doen kennen als een bekwaam en toegewijd werker gedurende lange tijd. Want hoe loffelijk deze kwalificatie moge klinken - zij is ook op anderen toepasselijk geweest of toepasselijk. Al mag worden opgemerkt, dat niemand anders in TNO gedurende 17 jaren (1932-1949) penningmeester en secretaris is geweest: van het eerste begin via de oorlogstijd tot een tijdstip, waarop naast de Centrale Organisatie vijf bijzondere organisaties TNO waren ontstaan.

Enig ook niet, omdat de heer De Mooij in TNO een algemeen gerespecteerde en beminde figuur was. Want ook zulke figuren kwamen en komen in onze organisatie méér voor.

Enig evenwel, omdat Ir. de Mooij nu eenmaal de 'vader van TNO' was in tweeërlei zin. Hij heeft immers, via de door hem ontworpen wet van 30 oktober 1930, TNO in de wereld geholpen en hij is steeds van zorg om TNO vervuld gebleven. Maar bovendien trachtte hij jaren en jaren lang, de medewerkers van TNO ook persoonlijk te benaderen en te leren ken-

Ir. A. de Mooij in gesprek met Dr. J. Schouten

nen, zich interessierend voor hun lot. Op het Hoofdkantoor in Den Haag was en bleef hij heel lang een persoonlijk middelpunt, ook toen de bezetting allang te groot was geworden voor gemeenschappelijk koffiedrinken en voor een gezamenlijk Sinterklaasfeest.

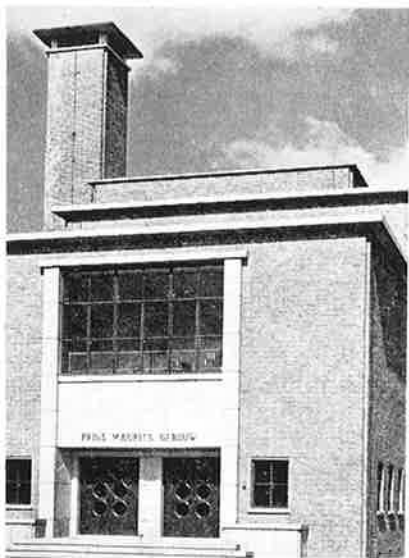
Nu de heer De Mooij zijn activiteit officieel beëindigt, groeten wij de 'vader van TNO' met eerbied en wensen hem met heel ons hart een goede rusttijd toe, gezegend in gezondheid en in omstandigheden.

VAN K.

Prins Mauritsgebouw officieel geopend

Behalve een Prins Bernhardgebouw heeft TNO sinds 17 april jl. ook een Prins Mauritsgebouw, dat op die datum door de Minister voor Defensie, Ir. C. Staf, officieel werd geopend. Het is het centrum van de Rijksverdedigingsorganisatie TNO aan de Lange Kleiweg te Rijswijk, waarin het Medisch-Biologisch Laboratorium, het Chemisch Laboratorium en het Technologisch Laboratorium zijn gevestigd. Zoals bekend werd een deel ervan reeds eerder, op 17 februari 1954, door Prins Bernhard in

gebruik gesteld. Tijdens de openingsplechtigheden van enkele weken geleden voerden behalve de minister ook de voorzitter van de Rijksverdedigingsorganisatie TNO, Prof. Dr. G. J. Sizoo, en de voorzitter van de Centrale Organisatie TNO, Ir. Z. Th. Fetter, het woord. Een aantal in de zaal opgestelde televisie-ontvangers lieten het resultaat van een forse handomdraai van de minister zien: het wegtrekken van de gordijnen die tot dat ogenblik de naam van het gebouw bedekt hadden.

Feestelijke 'dienstreis' bij het C.I.V.O.

Door nijpend ruimtetekort genoodzaakt, hebben de medewerkers van het CIVO zich in het dagelijks werk tot ware kunstenaars op de vierkante meter ontwikkeld, maar de leiding van het Instituut durfde toch niet riskeren dat op het ogenblik dat de herdenking van het 25-jarig TNO-bestaan in feestviering zou overgaan, voor enkelen van ons het invaliditeitspensioen - zeer gewaardeerd deel van het feestgeschenk van TNO aan het personeel - reeds direct zou ingaan. Temeer nog omdat de gelederen deze dag versterkt werden door de Afdeling Visserijprodukten, die zich sedert twee jaar in IJmuiden in ruimer vaar- en viswater kan bewegen, was besloten de feestelijkheden op donderdagmiddag 2 mei naar het restaurant van Ouwehand's Dierenpark in Rhenen te verplaatsen.

Was het op de heenreis in de bus misschien iedereen nog niet duidelijk wat dit eigenlijk voor een 'dienstreis' zou worden, na de toespraak waarmee de directeur het 25-jarig bestaan van TNO herdacht, had ook de jongste employée (1 mei 1957 in dienst getreden) al bijna het gevoel een steentje bijgedragen te hebben tot wat in die 25 jaar gepresteerd is, maar ook het vaste voornemen in de komende 25 jaar dapper mee te werken aan de verdere uitbouw.

Nadat de nestor van het CIVO, Ir. J. Straub, die nog assistentie aan de wieg van TNO verleend heeft, herinneringen opgehaald had uit de tijd dat niemand het vaderschap van de zich aankondigende spruit wilde aanvaarden, was de juiste stemming geschapen om iedereen van harte te doen deelnemen aan het genoeglijk samenzijn onder het genot van een hapje en een drankje naar ieders smaak, waarmee de middag besloten werd.

Wij mogen echter niet vergeten te vermelden dat tussen de meer plechtige herdenking en de meer feestelijke viering in, nog gelegenheid bestond een bezoek aan het dierenpark te brengen, waar grote belangstelling voor bestond. Dit gezelschap voedingsonderzoekers onderwierp in het bijzonder de zoogdieren aan een wel zeer kritische inspectie op deficiëntieverschijnselen aan oogleden, huid en klauwen, glans van de vacht en lichaamshouding. Zelfs zagen wij een van de medewerkers hardnekkige pogingen doen het aantal carieuze elementen te tellen in het gebit van een aap die kennelijk aan lolly's verslingerd was. De heren Ouwehand kunnen echter gerust zijn: de beoordeling was zeer gunstig. Alleen een van onze collega's van de Visserijprodukten die met een somber gezicht uit het aquarium kwam drementelen, hoorden wij de opmerking maken: 'Alles ondermaats!'

HET JUBILEUM EN WIJ

TNO-geschenk 1957 overhandigd aan het DBCO

Bij de viering van het jubileum zal menig medewerker van de Centrale Organisatie en de Afdeling Bewerking Waarnemingsuitkomsten TNO zich al in het nieuwe hoofdkantoor hebben gewaand. We waren bijeengekomen in de fraaie op de vijfde etage gelegen kantine van het Hoofdproductschap voor Akkerbouwproducten, vanwaar men een prachtig uitzicht op de omtrek had. Nadat de heer Fetter in zijn welkomstwoord had gesproken over de bijeenkomst in het Kurhaus, die hij een gloriëdag voor TNO noemde, en de voor het personeel van TNO zeer gunstige invaliditeitspensioenregeling had aangekondigd kreeg iedereen de in de kleuren van TNO uitgevoerde presse-papier. Prof. Dresden, die in deze TNO-bruidsdagen vrijwel alom tegenwoordig was, was in zijn speech weer aardig op dreef toen hij het had over de massa's papier die deze presse-papier in bedwang kon houden. 'Toen onze map een mapje was' . . maar hij wees er meteen op dat het een staaltje van samenwerking genoemd kon worden; ontworpen door de heer Plomp, gegoten in het Gieterijcentrum, bewerkt door de Instrumentmakerij, gespoten door het Verfinstituut en verpakt door Verpakkingen!

Prof. Dr. Ir. J. Klopper, onder-voorzitter DBCO, haalde hierna een groot aantal interessante herinneringen op en hij betrok het citaat 'zalig wie in zijn jeugd zijn juk heeft gedragen' op de groei van onze Organisatie, waaraan zo zei hij o.a. de heer A. de Mooy, mej. Winkel en mej. Prins al die tijd hun beste krachten hebben gegeven.

TNO-geschenk 1957

Sprekend namens het gehele personeel van TNO bracht Ir. A. J. der Weduwen, directeur van het Technologisch Laboratorium RVO de dank over aan het Dagelijks Bestuur voor het in uitzicht gestelde gedenkboek en de reeds ontvangen presse-papier. Niettegenstaande de zeer korte tijd van voorbereiding, zo zei de heer der Weduwen in het verdere verloop van zijn speech, is het mogelijk gebleken door een inzamelingsactie f 1600,- bijeen te krijgen. Hij nodigde het DBCO uit aan dit geld t.z.t. een bestemming te geven in de vorm van een verfraaiing voor het nieuwe gebouw, of eventueel iets, dat ook al reeds in het bestaande gebouw een plaats zou kunnen vinden. De heer Fetter, die daarop de zwaar verzegelde enveloppe in ontvangst nam had niet veel tijd nodig om vast

te stellen, dat het couvert slechts drie blanco velletjes papier bevatte (strikt geheim . . . echt RVO vond hij). Mede namens de overige leden van het Dagelijks Bestuur dankte hij het gehele personeel voor dit cadeau waarbij hij als zijn overtuiging uitsprak, dat dit geld zeker in een goede blijvende herinnering omgezet zal worden. (U hoort er meer van, red.)

Sprong naar f 1762,25

(Ondertussen heeft de girorekening nr. 621806 ten name van de heer de Lijster (we geven dit nummer nog maar eens voor de laatkomers) nog een verheugende sprong gemaakt met f 162,25 zodat het totaalbedrag op dit moment gekomen is op f 1762,25 Red.). Het besluit van ons feest vormde het optreden van een vingervlugge goochelaar die o.a. van zes tientjes het vijf-voudige maakte, sterke kaart-foefjes demonstreerde en er ook niet voor terugschrok uit een gave citroen de vijfenveertig gulden te halen die hij even tevoren uit de zaal ontvangen had.

De bitterhapjes zorgden ten slotte voor het nodige tegenwicht bij het toosten op het verdere welzijn van TNO.

COLLECTIEVE INVALIDITEITSVERZEKERING

De herdenking van het feit, dat 25 jaar geleden de TNO-wet in werking is getreden, is niet alleen voor de Organisatie TNO zelf een onvergetelijke gebeurtenis geweest doch is ook gepaard gegaan met een voor het personeel zeer belangrijke verbetering in de sociale voorzieningen. Mededeling werd n.l. gedaan van een beslissing van het dagelijks bestuur van de Centrale Organisatie TNO, dat met ingang van 1 mei 1957 een collectieve Invaliditeitsverzekering is afgesloten.

Plan bestond reeds eerder

Het streven naar de mogelijkheid van een dergelijke verzekering heeft reeds lange tijd de aandacht gehad, doch tot voor kort was het steeds niet mogelijk geweest een dergelijke verzekering op redelijke financiële basis tot stand te brengen. Dank zij het onvolprezen streven van de Algemeen Penningmeester, de heer P. L. Ek, is dit thans gelukt, niet alleen op zeer aantrekkelijke voorwaarden, doch ook zodanig dat het personeel zelf geen bijdrage voor deze verzekering behoeft te betalen.

Aangezien omtrent de wijze van uitvoering nog overleg gaande is, kan op dit ogenblik nog slechts een beknopt beeld van deze nieuwe verzekering worden gegeven.

Voor wie de verzekering zal gelden

Het is de bedoeling dat dezelfde categorie personeel die is of wordt opgenomen in de spaarregeling of pensioenregeling van het Pensioenfonds TNO voor deze verzekering in aanmerking komt. De verzekering zal gelden indien de invaliditeit meer dan 50% bedraagt en langer dan 52 weken duurt. Bij algehele invaliditeit zal de uitkering 70% van het als premiebasis geldende jaarsalaris kunnen bedragen. Bij gedeeltelijke invaliditeit zal de uitkering worden verminderd met hetgeen de werknemer nog daadwerkelijk uit hoofde van verrichte arbeid verdient.

Krachtens het bestaande art. 11 der arbeids-

voorwaarden geniet de werknemer reeds thans onder bepaalde omstandigheden gedurende 18 maanden het volle loon. Voorts zijn gevallen denkbaar, dat boven het invaliditeitspensioen nog een uitkering krachtens de Ongevallenwet zou komen. Zoals U bekend, is laatstbedoelde verzekering reeds eerder door TNO, zowel wat verzekerd dagloon als wat kring der verzekerden betreft, aanzienlijk uitgebreid. In verband hiermede is de verzekering van het invaliditeitspensioen afgesloten met TNO als begunstigde en zullen de aanspraken van de werknemer in de arbeidsvoorwaarden worden geregeld.

Wanneer onverhoopt een invaliditeitsrisico onverzekerbaar zou blijken, dan zal TNO zeker hulp overwegen. Een bepaling in deze zin was trouwens reeds in de nieuwe versie van de arbeidsvoorwaarden opgenomen.

Formulieren vlot opsturen

Aan het personeel dat thans reeds deelnemer is in het Pensioenfonds TNO zal naar alle waarschijnlijkheid in de loop van de maand gevraagd worden een formulier met vragen inzake de gezondheidstoestand zo nauwkeurig en volledig mogelijk in te vullen alsmede een bekendheidsverklaring met enkele van belang zijnde bepalingen te ondertekenen en deze formulieren daarna zo spoedig mogelijk te retourneren. Aan de hand van het formulier inzake de gezondheidstoestand zal door de medisch adviseur van de verzekeringsmaatschappij worden beslist of de betrokkene zonder medische keuring als deelnemer kan worden geaccepteerd. Is de keuring noodzakelijk dan zijn de daaraan verbonden kosten voor rekening van de Centrale Organisatie TNO.

Met deze beknopte uiteenzetting moet momenteel worden volstaan. Zodra meer gegevens bekend zijn, zal hieraan zo spoedig mogelijk bekendheid worden gegeven.

Zo wordt dan in mei 1957 gestart met deze nieuwe verzekering; de dank van het gehele personeel aan het dagelijks bestuur van de Centrale TNO is hiervoor zeker op zijn plaats.

Jubileumklank

uit Groningen

Op 2 mei jl. vierde het personeel van het Instituut voor Bodemvruchtbaarheid te Groningen het 25-jarig bestaan van TNO.

Na een woord van welkom, in het bijzonder gericht tot Ir. J. M. L. Otten, voorzitter van het bestuur van de Stichting Instituut voor Bodemvruchtbaarheid, opende de directeur van het instituut, Drs. P. Bruin, deze feestelijke vergadering.

In een rede gaf de spreker een overzicht van de groei van het landbouwkundig onderzoek in de loop der jaren. Enkele klinkende cijfers illustreerden de uitbreiding op duidelijke wijze. Binnen het raam van TNO, aldus de heer Bruin, kon de noodzakelijke coördinatie van het wetenschappelijk onderzoek op velerlei gebied tot stand komen. Ook het landbouwkundig onderzoek heeft vele waardevolle vruchten hiervan kunnen plukken. Sprekend over de taak van het kortelings tot stand gekomen Instituut voor Bodemvruchtbaarheid noemde de directeur enkele aspecten van het onderzoek, waarbij hij onder meer betoogde dat naast het toegepaste onderzoek het zuiver wetenschappelijke onderzoek alle aandacht verdient. Het ontwikkelen van nieuwe methoden van onderzoek vormt de basis van waaruit door instellingen, die direct ten behoeve van het bedrijfsleven werken, het toegepast onderzoek kan worden uitgevoerd.

Met een opwekking om alle krachten in te spannen voor de in het verschiet liggende taken, besloot de heer Bruin zijn betoog.

Na de opening werd door de heer Otten een korte toespraak gehouden, waarin hij de beste wensen overbacht van het bestuur van de Stichting. Ondanks de grote uitbreiding van het onderzoek, zo sprak de heer Otten, slaat Nederland vergeleken bij Engeland en Ame-

De heer Mulder als sneltekenaar

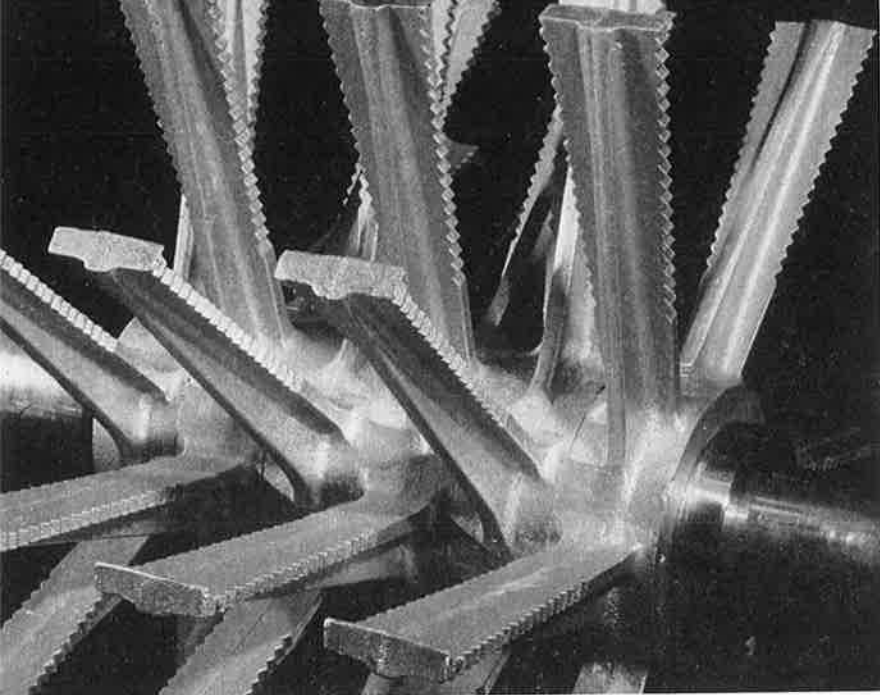
rika nog een vrij pover figuur wat betreft de aan wetenschappelijk onderzoek bestede bedragen per hoofd van de bevolking. Tot slot wenste de heer Otten de aanwezige werkers voldoening en vreugde bij het verrichten van hun dagelijkse werk.

Voordat het officiële gedeelte van de middag werd besloten werd aan het Bestuur der Centrale Organisatie TNO een telegrafische gelukwens verzonden.

Het tweede gedeelte van de middag werd gevuld met een toepasselijk amusementsprogramma onder leiding van en grotendeels uitgevoerd door een driemanschap, bestaande uit de heren P. S. L. Holstein, J. J. Matthijse en J. H. Pieters.

Enkele vlot opgevoerde sketches, wat vrolijke liedjes, een nummertje sneltekenen en wat goed in het gehoor liggende pianomuziek vormden de hoofdmoot van deze uitstekende ontspanningsschotel. Alle eer aan de drie meesterkoks en hun medewerkers.

KROOK - GRONINGEN

'Aeratieborstel', Prof. Dr. J. K. Baars

UITSLAG TNO-FOTOWEDSTRIJD

Op maandag 13 mei jl. vond in de kantine van het Hoofdkantoor de prijsuitreiking van de TNO-fotowedstrijd plaats die nu voor de achtste keer werd gehouden. Was het aantal inzendingen in de afgelopen jaren zeer matig te noemen (vorig jaar ca 40 stuks) ditmaal werd de jury voor de zeer moeilijke taak gesteld om uit 230 foto's de prijswinnaars in de drie categorieën aan te wijzen. Maar vooral was dit moeilijk omdat, en daarover was iedereen het eens, de kwaliteit van de foto's ditmaal uitzonderlijk goed genoemd mocht worden. Van acht tot rond het middernachtelijk uur duurde het voordat de jury bestaande uit de heren Willy Schurman, kunstfotograaf te Den Haag, H. Braggaar, chef van de fotografische afdeling van de Kon. Ned. Gist- en Spiritusfabriek te Delft en H. Plomp, leider van de Centrale Werkplaats van de Nijverheidsorganisatie TNO aan de Lange Kleiweg te Rijswijk, tot een beslissing waren gekomen.

Nadat de voorzitter van de Centrale Organisatie, Ir. Z. Th. Fetter, de aanwezigen welkom had geheten en zowel de juryleden als de organisatoren had bedankt voor het vele werk dat zij voor het welslagen van onze traditionele fotowedstrijd hadden verricht, kwam het spannende moment waarop de prijswinnaars bekend werden gemaakt.

TNO in de Fotografie

1. *Instituutsprijs* - Zilveren wisselbeker, Afd. Gezondheidstechniek TNO, Den Haag, met foto 'Aeratieborstel', gemaakt door Prof. Dr. J. K. Baars. (Als lid van de fotocommissie heeft Prof. Baars van de hieraan verbonden persoonlijke prijs afstand gedaan ten behoeve van de 2e prijswinnaar in deze klasse.)
2. *Instituutsprijs* - Diploma. Med. Biol. Lab. RVO-TNO, met foto 'Kolomchromatografie', gemaakt door H. E. Groot Bramel.
Persoonlijke prijs: Kodak Brownie Movie Camera, beschikbaar gesteld door Kodak N.V. te Den Haag.
3. *Instituutsprijs* - Diploma. Centraal Inst. v. Voedingsonderzoek TNO Afd. GMB te Wageningen, met foto 'Broodstructuur', gemaakt door H. van Harn.
Persoonlijke prijs: f 15,-, plus een waardebon van f 10,- (geschenk van Gevaert N.V.), plus 25 vel fotopapier Dalbroma 30 x 40 cm, beschikbaar gesteld door Dalco N.V.
4. *Instituutsprijs* - Diploma. Glasblazerij NO-TNO te Rijswijk, met foto 'Destillatie', gemaakt door F. H. Jansen.
Persoonlijke prijs: f 15,-.

'Tegenlicht in de winter', P. Breedveld

Vrije Onderwerpen Gevorderden

1. *Zilveren plaquette*, plus f 30,-, plus 25 vel Dalbroma 30 x 40 cm (geschenk van Dalco N.V.) met foto 'Tegenlicht in de winter' gemaakt door P. Breedveld.
2. *Bronzen plaquette*, plus waardebon van f 25,- beschikbaar gesteld door Gevaert N.V., met foto 'De eerste desillusie', gemaakt door M. C. Bisschop.
3. *Diploma*, plus f 10,- met foto 'Dierenvriend' door H. J. Speel.

Vrije Onderwerpen Beginners

1. *Bronzen plaquette*, plus waardebon van f 25,- (geschenk van Kodak N.V.), plus 10 vel Dalbroma 24 x 30 cm, beschikbaar gesteld door Dalco N.V., met foto 'Dat valt niet mee', gemaakt door A. Korteweg.
2. *Diploma*, plus f 10,-, plus waardebon van f 10,- beschikbaar gesteld door Gevaert N.V., met foto 'Spiegelrij Brugge', gemaakt door T. I. van Bloois.

3. *Diploma*, plus waardebon van f 10,- beschikbaar gesteld door Gevaert N.V., met foto 'Markt te Zagreb', gemaakt door Mevr. R. Mulder-ten Hulsen.
4. *Aanmoedigingsprijs*, 10 vel Dalbroma 24 x 30 cm, beschikbaar gesteld door Dalco N.V., met foto 'Zand en Water' ingezonden door Dr. A. H. Bloksma.

De geste van Prof. Baars om zijn prijs af te staan aan de tweede prijswinnaar betekende in dit geval voor de heer Groot Bramel een geweldige meevaller, waarop hij dan ook prompt reageerde met een herhaald: 'Hoe bestaat het'. Maar ook de overige prijswinnaars in deze categorie zagen zich door het opschuiven van de prijzen hoger beloond.

Wij menen met recht te mogen spreken van een buitengewoon geslaagde wedstrijd die niet alleen in TNO, maar ook daar buiten, met name in de dagbladpers, belangstelling heeft gehad.

Voor de organisatoren blijft nu nog het probleem van de rondreiscollectie. Waar vinden we nl. een ruimte, waar we 230 foto's kunnen exposeren. Vermoedelijk zal het er op uitdraaien, dat we van iedere inzender één exemplaar in de rondreiscollectie opnemen, zodat het aantal tot ca 100 foto's kan worden teruggebracht.

Tot slot nogmaals een woord van dank aan het adres van de juryleden en aan de firma's die onze prijzenpot zo royaal hebben bedacht.

'Dat valt niet mee', A. Korteweg

PENSIOENFONDS TNO

Mededeling betreffende verzekering tot behoud van uitzicht op rijks weduwe- en wezenpensioen

Van verschillende zijden werden ons inlichtingen gevraagd naar aanleiding van een, door meerdere deelnemers van ons fonds, van de Pensioenraad ontvangen schrijven over hun bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds voortgezette verzekering van weduwe- en wezenpensioen, waarbij een staat van dienst ter invulling bijgesloten was.

Deze inlichtingen werden gevraagd door of ten behoeve van voormalige rijksambtenaren, die, vroeger werkzaam bij rijksdiensten en na het overnemen van deze diensten door TNO, bij de Organisatie TNO in dienst traden. Daar in de meeste gevallen het door deze gewezen rijksambtenaren destijds bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds verzekerd gehouden uitzicht op weduwe- en wezenpensioen, het voor hen als deelnemer in ons fonds, volgens de bepalingen van ons reglement, te verzekeren weduwe- en wezenpensioen geheel of gedeeltelijk vervangt, komt het ons nuttig voor de reeds in een enkel geval gegeven nadere inlichtingen, gebaseerd op de ons hierover ten dienste staande gegevens, op deze wijze algemener bekendheid te geven. De Pensioenwet 1922 kende tot 1-1-1957 voor de nagelaten betrekkingen van een ambtenaar, die zonder pensioen was ontslagen, geen aanspraak op weduwe- en wezenpensioen. Voor deze gewezen ambtenaren stond, zoals bekend, de mogelijkheid open om voor hun echtgenote en kinderen het uitzicht op pensioen te be-

houden door verzekering tegen premiebetaling.

Bij wijziging van de Pensioenwet 1922 per 1-1-1957 is het sluiten van een dergelijke z.g. behoudsverzekering in het algemeen voor gewezen ambtenaren echter vervallen.

Daartegenover staat, dat volgens de nieuwe regeling nabestaanden van gewezen rijksambtenaren, die terzake van verleend ontslag uitzicht op pensioen hadden, recht hebben verkregen op weduwe- en wezenpensioen. Dit laatste wordt dan afgeleid van het ouderdompensioen waarop uitzicht bestaat. Heeft dus de betrokken ambtenaar recht op uitgesteld ouderdompensioen dan zal tot het hiervan afgeleide bedrag aan weduwe- en wezenpensioen geen verzekering tegen premiebetaling meer nodig zijn.

Het oorspronkelijk tegen premie verzekerde weduwe- en wezenpensioen zal echter doorgaans hoger zijn dan het bedrag waarop volgens de nieuwe bepalingen uitzicht wordt verkregen. Voor de gewezen ambtenaar, die volgens de oude bepalingen de aanspraak op weduwe- en wezenpensioen reeds verzekerd had gehouden blijft echter de mogelijkheid bestaan om tot het verschil van het oorspronkelijk verzekerde bedrag aan weduwe- en wezenpensioen en het thans verkregen uitzicht hierop, de verzekering te handhaven.

Om dit verschil te kunnen bepalen en de premie hiervoor te kunnen vaststellen vraagt thans de Pensioenraad inlich-

tingen over de staat van dienst. Over de diensttijd van voormalige rijksambtenaren voor hun indiensttreding bij TNO kunnen wij uiteraard geen gegevens verschaffen, doch betrokkenen wordt geadviseerd, zo zij zelf niet meer over deze gegevens beschikken, zich te wenden tot het ministerie, waaronder de dienst, waarbij zij laatstelijk voor hun ontslag uit Rijksdienst werkzaam waren, ressorteerde. Dit orgaan dient ook het formulier te waarmerken.

De aandacht wordt er nog in het bijzonder op gevestigd, dat waar de bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds voortgezette verzekering van rijks weduwe- en wezenpensioen deel uitmaakt van de voor de betrokkene als deelnemer in ons fonds getroffen pensioenregeling, het noodzakelijk is de premie hiervoor voorshands onverkort aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds te blijven voldoen.

Opgave van het verzekerde bedrag en de premie, waarover de Pensioenraad te zijner tijd inlichtingen zal verstrekken, verzoeken wij U na ontvangst van deze gegevens, ons zo spoedig mogelijk te doen toekomen.

Hiertoe ontvangen wij gaarne afschrift van het betreffende schrijven van de Pensioenraad. Eerst wanneer wij over de juiste meest recente gegevens ten aanzien van het rijks weduwe- en wezenpensioen beschikken kunnen wij vaststellen in hoeverre wijzigingen van invloed zijn op het door middel van ons fonds verzekerde pensioen.

Wij haalden de krant er bij

Op uitnodiging van de Centrale Organisatie TNO hebben twintig redacteuren en verslaggevers van Nederlandse dagbladen een tweedaagse excursie langs een aantal instituten gemaakt, met het doel de pers in de gelegenheid te stellen een indruk te krijgen van onze Organisatie. De ontvangst, op het Hoofdkantoor Koningskade 12 door de voorzitter co Ir. Z. Th. Fetter, vond plaats op woensdag 12 april.

Het zwaardere werk begon voor de journalisten op het CTI aan de Lange Kleiweg, waar zij de smaak van de koffie konden vergelijken met die van een glaasje onvervalst zeewater, object van onderzoek in OEEC-verband. Dit zeewater immers dient ten nutte van zeven landen ontzout te worden - en dat het CTI daarin goed slaagt mochten de gasten een kwartiertje later ondervinden, om de smaak van het zeewater te verdringen.

Van het CTI naar de RVO, waar Prof. Cohen een indruk gaf van het werk dat de radio-activiteit als basis heeft en waar dezelfde Prof. Cohen, met veel begrip voor de aard van zijn gezelschap, een, twee, drie primeurs uit zijn mouw schudde.

Waar men met gewapende kunststoffen verzeild kan raken ondervonden de journalisten toen ze met een boot, van plechtanker tot roer uit dit materiaal gebouwd, een uurtje later de Delftse binnenwateren bevoeren. Tevoren had Drs. Tunteler, waarnemend directeur van het Kunststoffeninstituut TNO, zijn gasten van de vele concrete en sluimerende toepassingsmogelijkheden van gewapende kunststoffen verteld: behalve de loodsjol (zeseneenhalve meter lang) zijn er de motorvlet (zeven meter), roeiboten voor hengelaars, scheepsmodel voor een sleep-

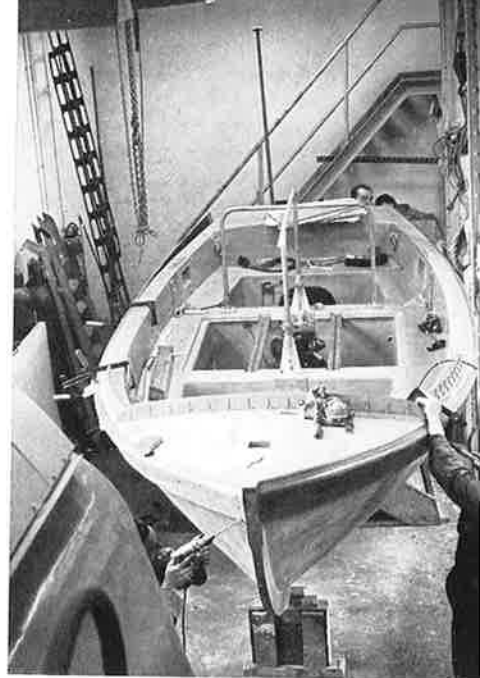
tank, radaronderdelen, kabelhaspels, douchebakken, aanrechten en wat niet al.

En dan het Geluid, in al zijn vormen: het geluid van bromfietsen, van straaljagers, van scheepsmachines, op de geluidsbanden van de TPD-TNO/TH allervoortreffelijkst vastgelegd. Waartoe de geluidstechniek in staat is bleek uit het ten gehore brengen van een stukje Matthaeus-passion, dat nog mooier klonk dan de uitvoering zelf. Voor de toelichting van de zijde van de TPD zorgden respectievelijk Ir. H. Alting, Prof Dr. A. C. S. van Heel, die een inzicht gaf van de samenwerking tussen TNO en TH - en niet te vergeten Ir. van Os, die een bijzonder boeiende causerie hield. Een maaltijd in Hoornwijk voerde onder anderen Prof. Dresden op het spreekgestoelte, die zijn aanwezigheid gedurende de gehele dag verontschuldigde door een/zijn perskaart uit zijn binnenzak te voorschijn te toveren - zo het woord toveren hier op zijn plaats is.

De tweede dag ging het allemaal wat kalmer: Dr. van Eekelen en Dr. Bertram vertelden in Wageningen respectievelijk over de Voedingsorganisatie TNO en over het werk van de Afdeling Graan-, Meel- en Broodonderzoek, wat de volgende dag prompt al een bericht op de voorpagina van een dagblad opleverde.

Iets minder spectaculair, maar zeker niet van minder betekenis was het bezoek aan het Bosbouwproefstation, waar Ir. C. van der Giessen zijn gasten inwijdde in de nieuwe situatie bij het landbouwkundig onderzoek zoals die sinds het opheffen van de Landbouworganisatie TNO is ontstaan en nog ontstaat.

In Utrecht deed vooral Dr. Storm van Leeuwen het gezelschap

schap vermeld staan over het werken met een apparatuur als de elektro-encefalograaf. Ir. Bekkering vertelde het een en ander over zijn afdeling voor medische fysica en Ir. Van Zuijlen over zijn Afdeling Gezondheidstechniek. Bij theorie bleef het niet, want in de gure wind, die met stormkracht over de Voorschotense dreven blies, stonden Prof. Baars en Dr. Pasveer gereed om het gezelschap meer praktisch vertrouwd te maken met de problemen van afvalwaterzuivering.

Met het afwerken van dit programma is uiteraard niet ook de algehele jubileumviering (want, wie het nog niet begrepen mocht hebben: daar ging het om!) uit de doeken gedaan: vrijdagmiddag 3 mei was er de bijeenkomst in het Kurhaus op zaterdagmorgen 4 mei de bijeenkomst voor het personeel van het hoofdkantoor in het Hoofdproduktchap voor Akker- en Weidebouw; er is verder zelfs een eigen poststempel vervaardigd, zodat het kleine aantal Nederlanders, dat niet direct bij de jubileumviering betrokken is, via PTT van ons zilveren jubileum op de hoogte wordt gesteld. Via de slagzin: Spoorwerk maakt sterk!

PUZZELHOEKJE

De oplossing van de jubileumpuzzel luidt: *rijkelyk*. TNO, saamgevat van begin tot heden is $1932 + 1957 = 3889$. 'Seel' is dus 3889. Het produkt van deze periode is $1932 \times 1957 = 3780924$; dus 'sierlyk' is 3780924, waaruit volgt dat $0248924 = \text{'rijkelyk'}$.

Na loting kon de prijs in de 'directe klasse' worden toegekend aan de heer G. Prins, Gr. van Prinstererstraat 36 te Utrecht.

Professor Dresden (we ontvangen zijn inzendingen altijd de éérste ochtend na het verschijnen van het blad) sloeg ditmaal de plank mis en zijn puntental blijft op 272 staan. Mej. E. Ruys van de Octrooiafdeling TNO bereikt met de voor haar oplossing toegewezen 25 punten eveneens 272. Bij het bepalen van de spelregels (zie nr. 1 TNO-Contact) stelden wij vast, dat bij gelijk aantal punten geen prijs in deze klasse wordt toegekend en dus wordt ditmaal geen verrassing verzonden. De ladder ziet er nu als volgt uit:

1. Prof. Ir. D. Dresden (272)
2. E. Ruys (Octr. Afd.) (272)
3. E. Ruys (Hoofdk.) (270)
4. A. C. Goote (269)
5. G. Prins (254)

Voor de variatie nu eens twee puzzels.

Puzzel nr. 10

Wij voelen ons nog een beetje in jubileumstemming, vandaar de volgende vermenigvuldiging:

			j	u	b	i
			1	e	u	m
			2	.	.	.
		5	.	.	.	.
	T	.	.	.	.	.
N	.	.	.	.	.	.
O	.	.	.	.	.	.

De letters stellen de cijfers 0 t/m 9 voor. Gelijke letters stellen gelijke cijfers voor, verschillende letters zijn ook verschillende cijfers. Voor de goede oplossing ontvangt U 10 punten in de ladderwedstrijd. In de 'directe klasse' valt op deze oplossing géén prijs.

Puzzel nr. 11

Het is vrij eenvoudig om zes woorden te vormen die respectievelijk de klinkers a, e, i, o, u en ij bevatten en tevens samen éénmaal alle medeklinkers van ons alfabet, uitgezonderd de q en x. Iets moeilijker wordt het, wanneer wij op deze wijze zes goede Nederlandse zelfstandige naamwoorden moeten vormen. Zie hier een voorbeeld:

	j	a	c	h	t
z	w	e	r	m	
	d	i	n	g	
	b	o	k		
s	p	u	l		
	v	ij	f		

Wij vragen U nu een dergelijke combinatie te vormen maar dan zo, dat de letters tno zich in één van de woorden (in één woord dus) bevinden. Ook dit blijkt werkelijk mogelijk te zijn. Voor iedere goede combinatie ontvangt U 10 punten en wie de meeste combinaties weet te vinden kan rekenen op de maandelijkse prijs van f 10,-.

Ter voorkoming van misverstanden stellen wij als voorwaarde dat de te gebruiken woorden als Nederlandse zelfstandige naamwoorden moeten voorkomen in van Dale's woordenboek, te schrijven in de nieuwe spelling (1956). U bent vrij in de volgorde waarin de letters tno in het betreffende woord geplaatst zijn, b.v. stronk, front, knots etc. Inzendingen uiterlijk 29 juni in ons bezit!

H. P. A. POMPE †

Hoewel de langdurige ziekte van de heer H. P. A. Pompe de laatste tijd steeds ernstiger vorm had aangenomen, heeft zijn plotseling overlijden op zaterdag 18 mei j.l. ons toch nog overvallen.

De heer Pompe is vanaf 3 oktober 1946 bij T.N.O. werkzaam geweest als hoofd van de afdeling Personele en Juridische Zaken.

Als zodanig heeft hij steeds voor de belangen van het personeel op de bres gestaan, waarbij vooral de pensioenvoorziening zijn grote belangstelling had.

De dank van ons allen is hiervoor zeker op zijn plaats. Hij ruste in vrede.